

Виходить у Львові
що дня (крім неділь і
гр. кат. свят) о 5-ій
годині по полудні.

Редакція і
Адміністрація: улица
Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся
лиш франковані.

Рукописи
звертають ся лиш на
окреме жадане і за вло-
женням оплати поштової.

Реклямації
незапечатані вільні від
оплати поштової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Передплата

у Львові в агенції
дневників пасаж Гавс-
мана ч. 9 і в п. к. Ста-
роствах на провінції:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40

Поодинокое число 2 с.

З поштовою пере-
силкою:

на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90

Поодинокое число 6 с.

Вісти політичні.

З ради державної. — Подорож черногорського князя до Петербурга. — Криза в Сербії.

На вчорашнім засіданню палати послів вела ся дальша дискусія над міністерством публичних робіт. Промовляли пп. Зільберер, Гінтер і Госгінчар. Пос. Кафтап доказував, що нове міністерство повинно мати більше технічний вид, заявив ся за утворенням краєвих дирекцій будівництва, яко другої інстанції. Забирав ще голос пос. Ствертя, а по промовах генеральних бесідників Станка і Зайца ухвалено законом о новім міністерстві у всіх трох читаннях. При кінці засідання віцепрезидент палати гр. Жичек заявив, що пос. Гок виіс інтерпеляцію, котрої відчитання віцепрезидент не хоче допустити, супротив чого о год. 6 зарядив тайне засідане. На тім засіданню домагали ся соціялісти відчитане цілої брошури проф. Вармунда. Против пос. Гока виступив пос. Патай із сторонництва християнсько-супільного за те, що він яко член трибуналу адміністраційного вносити такі інтерпеляції. Коли президент на жадане соціялістів зарядив дословне відчитане брошури Вармунда, пос.

Гок підняв ся посередництва і витолкував внескодавцям, що таке відчитуванє єсть правдивою мукою для всіх послів без різниці партій. Посередництво мало успіх, бо соціялісти відступили від відчитування решти брошури. По тригодиннім тайнім засіданню відчитано ряд інтерпеляцій, а відтак на внесенє пос. Давидяка назначено слідуєче засіданє палати на день 30. цвітня, о год. 11 перед полуднем. Віцепрезидент Жачек закрав засіданє палати о год. 9½, вечером, пожелавши послам веселих свят.

Черногорський князь Никола, помимо досить пізнього віку, бо має вже 67 літ, вибрав ся в далеку дорогу до Петербурга. До того спонукали его дві причини, розлад в его державі і справа будови балканських залізниць. Від хвилі, як князь надав Черногорі конституцію, стали і тамешні політичні відносини такі непевні, що недавно черногорські урядовці заговорили навіть про підготовлюване атентату против нової скупщини і княжої родини. В справі тій переведено свого часу багато арештовань, а недалеко судова розправа покаже, чи тут розходило ся о дійсний заговор чи тільки о незручний підступ теперішнього черногорського прем'єра, Томановича, щоби дискредитувати народну опозиційну партію з еміністром Радовичем, яка не може погодити ся

з дотеперішнім орудуванєм державними фондами в Черногорі. Разом з тим відкритєм заговору рознесено з Цетинії вістку, що цілий заговор підготовлено в Сербії. З того часу датують ся незвичайно напружені відносини між двором в Цетинії і Білгороді. То повело за собою в дальшій лінії те, що трансверсальна балканська залізниця, запроєктована Сербією, починаючи ся в Рад'ювачі, має кінчити ся в пристани сьв. Івана ді Медуа з поминенєм черногорського порту Антиварі. З одної сторони мусіли би через Черногору опинити ся між залізницею сербської а з другого між австро-угорської лінії, яку бар. Еренталь запроєктував з Боке ді Котаро в Далматії до Спіяччи а дальше і Антиварі. В виду того офіційальний „Глас Црнгорца“ заявив, що не сьміє бути поведена инша лінія, поки в Черногорі не буде побудована власна поперечна лінія з Антиварі до Трейви на турецькій границі, яка поки що кінчить ся в Вірбазарі. В справі тій вступив кн Никола в своїй подорожі у Венеції до цїсаря Вільгельма II., відтак до Франкфурту, де став ся на ту залізницю здобути німецькі капітали. Оногди був вже кн. Никола в Царській Селі, а тепер находиться ся в Петербурзі, де на его честь уладив міністер справ заграничних Извольскій величавий пир. На прийнятю кн. Николи в Александровській палаті виголоси-

Бай Ганю.¹⁾

(З болгарського — Алека Константинова).

При помочи вічливих сусідів скинув бай Ганю з своїх плечий азійський кожух, надів на себе бельгійське пальто — і всі сказали згідно: Бай Ганю став тепер цілим Європейцем.

— Отже зачинаймо; нехай кождий з нас оповість щось про бая Ганю. — Я буду оповідати! — Ні, я! — Загальний крик. Остаточно згодились ми, що має розпочати Статі. — І він почав:

— Наш поїзд вїхав під величезну галю будапештєнського двірця. Позаяк я знав, що будемо тут мати годину часу, пійшов я з баям Ганю, котрого стрітив в часі подорожі, до буфету, сів вигідно при однім столі і замовив свіданє і пиво. Довкола повно людей, крик, шум. Приглядаючись тій метушні, я зовсім не замітив, що бай Ганю зник з гостинниці, а з ним его торба, з котрою ніколи не розлучав ся. Де він був? Его склянка була порожня. Я розглянув ся по цілім льокалі, его тут не було. Я вийшов на перон. — Бая Ганя нема нігде.

Було ще півгодини часу до від'їзду, отже я вернув назад до реставрації, аби допити мо-

го пива. Порт'єр дзвонив що пять минут і з найбільшою рівнодушністю та змудженим голо-
сом заповідав від'їзд поїздів: „Ге-геш-фе-ке-те-гедь, Кіш-ке-реш, Се-ге-дін, Уй-ве-дек“. Кількох подорожних Англіїців дивило ся на его уста, а він, видко привиклий до того, усміхав ся від уха до уха і починав на ново ще голо-
свише: „Уй-ве-дек, Кіш-ке-реш, Ге-геш-фе-ке-те-гедь“... при чім кождий склад вимовляв з окрема.

Оставало ще лиш десять минут до від'їзду; я заплатив, заплатив і пиво бая Ганя і вийшов на перон, аби его знов глядати. В тій хвилі заїхав поводи якийсь поїзд під склепінє галі і увяв собі, з одного воза того поїзду ви-
вирив крізь вікно, перекинувшись майже до половини, бай Ганю. Він побачив мене, почав махати шапкою і вже з далека щось кричав, чого я серед гуркоту коліс і свисту льокомотиви не міг чути. Вкінці поїзд задержав ся, бай Ганю вискочив, підбіг до мене і розповів, кле-
нучи по своему таке:

— Подумай лиш, брате, я ніг собі не чую, так біг.

— Чого, бай Ганю?

— Чого? А ти не уважав, як той при дверех почав нараз дзвонити? Я чую, що машина свище і вибігаю на двір — я не мав часу вже тобі сказати — і бачу: наш поїзд від'їзджав! До грома! Мій коц! Я за ним! Біганина, крик за мною — Боже заступи! По якімсь часі бачу, він задержує ся, я гоп, і опинив ся в середині. Якийсь там кричить щось до мене, чеке, меке... Але я, знавш, не позво-

лю з собою жартувати, показую ему зуби та вказую на мій коц, він мусів мене зрозуміти і пішов. Навіть сьміяв ся. Хто міг знати, що поїзд верне. Так роблять ті Мадяри.

Цілих три кілометри біг бідолаха за поїздом, що пересував вози. — Алеж бо его коц був в возі.

Вкінці сиділи ми в вагоні. Бай Ганю присів коло своєї торби, обернений до мене плечима, виймив звідтам шів круга сира завбільшки колеса, украв порядний кусень, відтак взяв величезний кусень хліба і почав їсти з таким смаком, що аж лица ему понадували ся, а при тім від часу до часу підтягав шию, аби лекше проковтнути сухий хліб.

Бай Ганю скінчив свій обід, позбирав о-
крушки в долоню і всипав їх в рот, воркнув до себе: „ах, коби мені хто дав тепер трохи вина“, сів напротив мене, усміхнув ся добродушно і приглянувшись хвильку мені, відозвав ся:

— Чи ти був вже трохи в свїті.

— Бачив дещо.

— Гм, але чого я вже не бачив... Та... те... Про Адриянополь і Константинополь вже й не говорити, але в Румунії! Ти мені може не віриш? Там Джурджево, Турну-Магурелі, Пльоешті, Браїло, Букарешт, Галач, чекай, не хочу брехати... чи я був в Галачи чи ні? Вж добре собі не пригадую; одним словом обїхав ціли Волошину.

Одностайно ішла їзда до Відня. Я подав бай Ганюви одну з моїх книжок, але він відповів, що читав вже в житю не одно, а тепер

¹⁾ Бай Ганю — кум Ганю, назва, якої Болгари уживають на означенє необразованого Болгарина.

цар — як ми вже доносили — промову, в якій повитав в его особі начальника славянського князюго роду та володаря в краю, що туго повязаний з Росією спільністю віри і раси. „Я переконаний — сказав цар — що побут В. Високости ще причинить ся до затіснення вузлів історичної приядни між Росією і Чорногорю, що була так дорога мому незабутньому батькови, а яку і я сам високо ціную“.

Сербський президент міністрів Пасіч, який — як на Сербію — таки довго держав ся на своїм становищі, буде мабут мусів уступити. Опозиція в скупщині зложена з молодорадикалів, націоналістів і поступовців хопила ся тепер острійшої тактики против правительства, іменно обструкції і то в хвили, як кабінет Пасіча забрав ся до полагодження торговельного договору Сербії з Австро-Угорщиною та бюджету. Се заповіли провідники поодиноких партій на оногдашнім засіданю скупщини, заявляючи, що одинокою розвязкою ситуації може бути розписане нових виборів. Провідник націоналістів Велікович підчеркнув в своїй промові, що заключений правительством договор з Австро Угорщиною є шкідливий для краю та що правительство веде корупційну господарку. До тогож за границею повага Сербії ні раз не піднесла ся і саме тоді, як другі балканські володарі відбувають заграничні подорожі для

переводжувания всяких здобутків для своїх країн, король Петро І. сидить в Білгороді як в клітці, бо ніхто его не хоче прийняти. Коли отже король і тепер не схоче послухати голосу опозиції, щоби через переведення нових виборів переконати ся про справдішній настрій населення, то се буде доказом, що він не король цілого краю — але тільки слухав старорадикальної партії. Президент міністрів, Пасіч відповів на те, що про розвязання скупщини може рішати лише або король або більшість скупщини а ніколи еї меншість. Та мимо сего застереження король мабут під натиском кінцевих заміток Веліковича показав ся доволі уступчивим супротив домагань опозиції і побачивши, що годі довести до якого небудь компромісу в справі торговельного договору з Австрією і ухваленя бюджету — згодив ся остаточно на розписане нових виборів.

Отсе рішеня короля кризи не залагодило, бо опозиційні партії вимагають розписаня нових виборів, які мало би перевести коаліційне правительство, та правительственна партія ціла не хоче взяти участі в коаліційнім кабінеті. Коли король Петро не думає поручити переведення нових виборів таки Пасічови, то теперішня правительственна партія віддає сю задачу в цілости опозиції. Поки що справа ся остаточно ще не рішена, а король переводить безвпинні переговори з провідниками по-

волі положити ся спати, тим більше, що чейже заплатив залізницю. І захропів так, що майже приглушив гуркіт коліс.

У Відні заїхали ми до готелю „Льондон“, куди Болгари звичайно заїздять. Служачі здоймили мій куфер з фіякра і хотіли взяти й торбу бай Гая. Але добре на тім вийшли :

— Що, брате, я мав би їм дати торбу до рук? — крикнув, видираючи еї від служачого — атакже в ній рожаний олій! Ще котрий украде флящину і бігай за ним! О, я їх знаю. Не уважай на те, що они такі услужні. Длячого то роблять? Може задля тебе? Еге, они лиш дивлять ся, аби що зловити... а коли не удасть ся, то витягають руку по напивок. Тому я все так роблю, що виходжу з готелю, аби ніхто з них не видів...

Позаяк рожаний олій бай Гаяю представляв справді досить велику вартість, порадив я ему, аби его дав до переходаня господареві готелю.

— Що? — і він поглянув на мене, щиро жалюючи моєї дурноти. — Ви учені дивні люди. А ти звідки знаєш, що то за чоловік? Ні, ми то зробимо ліпше! — Бачиш той пояс? — і підняв свій широкий кафтан — я там сховаю всі фляшки; правда, буде трохи тяжко, але за те безпечно.

І бай Гаяю відвернув ся до мене плечима та почав в пояс вкладати фляшки.

Довго пробовав я на дармо намовити бай Гая, аби оглянув Відень.

— Що я на тім Відні побачу! От, місто, люди, дома, палати... А куди прийдеш, все „Гутморґін“, все хотять грошей.

Але вкінці намовив я его таки пійти до опери. Давали якийсь балет. Ми пішли до опери купити білети. На площі св. Стефана зробив я ему предложене вступити до одної цукорні, бо я не причував, що бай Гаяю зробить; впрочім я его лише що в дорозі пізнав.

До тої цукорні заходив я часто, будучи у Відні на університеті і був добре знакомий з касиркою; то була хороша, весела дівчина, але при своїй веселости поводи́ла ся бездоганно. Отже бай Гаяю і я входимо до цукорні, приступаємо до буфету, дівчина витає ся зі мною вічливо, я відповідаю кількома жартобливими словами і відвертаю ся, аби вибрати собі кілька тіст... в тій самій хвили роздає ся крик обуреня...

— Що є? Бай Гаяю, чи ти їй що зробив? — питаю змішаний і гнівний.

— Я, брате? А щож би я їй зробив? —

відповів бай Гаяю з найневиннішим видом, але трохи заклопотаний і дрозжачим голосом.

Очевидно говорив неправду.

В найбільшій обуреню, з почервонілим лицем розповіла мені дівчина, що бай Гаяю в тій хвили обійняв еї і хотів поцілувати, а коли она боронила ся, мало що не викрутив їй руки. Она хотіла визвати поліцію. — Скандал був готовий.

— А тепер сейчас забирай ся! Коли тебе поліція вхопить, зле з тобою буде! — крикнув я, удаючи обуреного, але мало браковало, щоби я на голос не розсьміяв ся, коли побачив сьмішно-сумну статю бай Гая.

Але коли ми знов опинили ся на улиці, став він відважний. — Що би я собі з того робив — сказав. — Я знаю тутешні жінчини! Ти їм лиш покажи мононку з грішми, то зараз буде „Гутморґін“... Чи гадаєш, що бай Гаяю дурний?

Але мені судило ся закінчити той день ще одною малою пригодою, котрої героєм був знов наш бай Гаяю.

В опері, як я вже згадував, давали того дня крім якоїсь штуки і балет. Ми мали місце на партері. Театр був повний. Сіре одіне бай Гаяю впадало в очи серед загально темної краски одягів, але мало стати ся ще ліпше. Піднесла ся куртина. Мертва тишина. Очи всіх були обернені на фантастичні декорації сцени. Я замітив, що по правій моїй стороні бай Гаяю порушає ся неспокойно сюди і туди та тяжко дихає, але мене займало то, що діяло ся на сцені, так що я вже не оглядав ся на него. Образи балету змінiali ся безшастанно, як на приказ чародійної палички, поодинокі громадки танцюючих появляли ся і щезали, ставало то темнійше то знов сцена ясніла ярким освітленем. Все було одушевлене тим видом... В тій самій хвили за мною на партері роздає ся страшений сьміх. Я обернув ся на ліво... Всі ряди за мною душили ся зі сьміху і показували на щось по моїй правій стороні. Сейчас мигнула мені в голові недобра гадка. Я оглянув ся за бай Гаяю... Боже святий! Що я побачив! Бай Гаяю сидів лише в сорочці. Він здоймив з себе кафтан і камізолюку, в яких було ему за тісно, бо цілий пояс був повний флящинок з рожаним олієм і саме тепер хотів сварити ся з театральною службою, котра енерґічними знаками взивала его, аби сейчас вийшов з театру.

одиноких фракцій. На всякий случай есть се певне, що нові вибори мусять бути переведені таки тепер а то головно тому, що опозиция заявила ся, що рішучо не допустить до ухваленя бюджету в цьвітні. Вигляди сербської обструкції скріпляє головно те, що після регуляміну скупщини можуть послі говорити безконечно довго при верифікації протоколів з попередного засіданя, до того мають право виголошувати довжезні „запити“ до президента палати і міністрів а крім того вільно їм вимагати безпроводочного відчитуваня всіх внесених інтерпелляцій таки на тім самім засіданю.

Н О В И Н К И.

Львів, дня II-го цьвітня 1908.

— **Справи особисті.** Є. Е. п. Маршалов краєвий гр. Станіслав Бадені вїїхав до Відна.

— **Відзначеня.** Є. В. Цісар надав старості Йосифови Гарасимовичеві у Львові при пагоді перененя его на власне жадане в сталий стан спочинку титул радника Намістництва.

— **Іменования.** Президія краєв. Дирекції скарбу у Львові іменувала в етаті особовім головною Каси краєв. у Львові і філіяльної Каси краєв. в Кракові ад'юнктами касовими в IX кл. ранги провізор. ад'юнкта касового, Казим. Кропивницького і офіціялів касових: Едварда Хмеларчика і Маркія Гіршберга, а провізор. ад'юнктом головною Каси краєв. у Львові офіціяла тоїж Каси, Александра Вержбяньского; — провізоричними асистентами податковими ad personam іменувала практикантів податкових: Зигм. Вітриляка, Брон. Міхалевського, Болес. Тивяцького, Ів. Гавчаковського, Евг. Звонара, Евг. Коморовського, Богд. Ковальського, Стан. Гноўського, Ник. Мазуркевича, Войт. Хржана, Стеф. Пашковського, Льонг. Ульваньского, Ром. Вітриляка, Йос. Вайгартена, Зигм. Кроковського, Волод. Залановського, Алекс. Смаху, Еман. Лавровського, Казим. Петрашка і Тад. Келановського.

— **Конференция в справі руских учебників.** Рада шкільна краєва, спонукана печальностю о засмотрення гімназий з рускою мовою вкладовою в потрібну скількість добрих підручників шкільних і забезпеченя їм в той спосіб одного із найнеобхідніших умовий правильного розвитку заирсила на конференцію громадку найвишачнійших львівських представителів руского висшого і середного шкільництва. Конференция тота відбула ся в четвер, а ваяли в ній участь: о. пралат Білінський, проф. універс. др. Кирило Студинський, радн. правит. і дир. гіма. Едв. Харкевич, радн. прав. Алекс. Варвіньский, професори Ілія Коко-руда, др. Евст. Макарушка, др. Мих. Коцюба, Філ. Колесса, Мих. Рибачек, др. Стеф. Рудницький, др. Ів. Копач, др. Волод. Левицький. Народам проводил п. Віцепрезидент краєв. Ради шк. др. Ігнагий Дембовський, референтом був радн. шкільн. проф. Тадій Левицький.

Предметом нарад було обдумане акції стремлячої до доставленя молодіжи рускій шкіль середних вже з початком слідуячого року шкільного 1908/9 і в 1909/10 найпотрібніших підручників, котрих брак тепер дуже дає ся відчувати. Члени конференції висказали однодушно гадку, що з видатнійшою акцією в напрямі видаваня нових підручників треба здержати ся аж до хвилі оголошеня нового плану науки в школах середних, заповідженого Міністерством віроісповідань і просвіти. За необхідно конечні признала конференция лиш норий наклад двох книжок, а то: рускої читанки для III кл. і звірців поезії і прози для V кл. Кр. Рада шк. займе ся безпроводочно приготвленем обох тих підручників і постарав ся о то, щоби они знайшли ся в руках молодіжи шкільної вже з початком шкільного року 1908/9.

— **Убийство і самоубийство.** З Борцева доносять: Дня 8 с. м. о год. 8 вечером стала ся трагічна подія в домі о. Стефана Дзюржиньского, латиньского пароха в Кривчу горішнім, при котрім мешкала постійно братова тогоч свьяченика, Йосифа Дзюржиньского, вдовица по ветеринари державнім, магір З, незаосмотрених дітий, учитель-

Найдешевше можна купити лише

В Аукційній Галі

Пасаж Миколяша

меблі, образи, дивани, сальонову обставу, золото, біжутерії,
старинности і все можливе до домового уладження.

Порозуміне з провінцією писемно.

Вступ вільний цілий день.

Головна агенція дневників

СТ. СОКОЛОВСКОГО

у Львові, пасаж Гавсмана ч. 9,

приймає пренумерату і оголошення до всіх днев-
ників краєвих і заграничних.

До „Народної Часописи“ і „Газети Львівської“ може
прийматися оголошення виключно лиш ся агенція.